

Spre sfârșit de stagiune

... Și colocviul nostru continuă ! Stagiunea se apropie de sfârșit, ca și reportajul nostru. Vom încerca să aflăm, de astă dată, problemele repertoriului care preocupă colectivele : Teatrului Evreiesc de Stat din București, al Teatrului Maghiar din Satu Mare și al celui din Orașul Stalin.

— Sintem în pline repetiții... Vom prezenta piesa lui Ostrovski : *Furtuna* (traducere de prof. Baras) și apoi *Jurnalul Annei Frank* de Hackett și Goodrich, drama unei familii de evrei refugiați în timpul războiului din Germania în Olanda. Și cum trebuie să ținem seama de perspective, pregătim pentru stagiunea de vară : *Raiul pe pământ* de „clasicii“ noștri autori de estradă, Stolper și Bălan, ne spune tov. Auerbach, directorul Teatrului Evreiesc de Stat.

— După-premierea cu *Mascarada*, la Orașul Stalin repetăm *Copacii mor în picioare*, apoi vom prezenta în premieră pe țară comedia originală de Nicușor Constantinescu și George Voinescu : *De luni pînă luni* ; în stagiunea aceasta vor urma în ordine, încă două piese românești : *Rețeta fericirii* de Aurel Baranga și *Domnișoara Nastasia* de G. M. Zamfirescu.

— La Satu Mare, am depus eforturi în vederea realizării spectacolului cu *Romeo și Julieta*. Repertoriul nostru mai cuprinde *Căsuța de la marginea orașului* de A. Arbuzov și *Ziaristii* de Al. Mirodan. Vom monta, în continuare (pentru că în această privință am rămas în urmă) o piesă de un autor clasic maghiar și una de un clasic român.

— Avem greutăți în ce privește dramaturgia originală ; datorită specificului teatrului nostru (în limba idiș), puțini autori se încumetă să scrie pentru noi, poate și datorită faptului că cercul nostru de spectatori este mai restrîns. Și totuși, vom deschide stagiunea cu o piesă originală : *Generația din pustiu* de L. Bruckstein. Autorul a ținut legătura cu teatrul nostru în timpul procesului de creație.

Eroul principal al piesei este un om în vîrstă, care-și schimbă mentalitatea, concepția despre viață, în contact direct cu viața nouă. Din proiectele noastre mai fac parte : *Uriel Acosta* de Gutzcov, o piesă sovietică despre Spinoza (de Sternberg și Belinski), apoi *Manasse* de Ronetti Roman, *Dumnezeu, om și diavol* de Gordin, precum și alt spectacol de satiră și umor...

În profilul teatrului nostru urmărim abordarea acelor teme care privesc populația evreiască, încadrarea ei în opera de muncă socialistă. Apoi, vrem să jucăm mai multe piese din clasicii teatrului evreiesc, sector care a fost vitregit la noi în trecut. Și această acțiune ne este cu atît mai apropiată, cu cît acești clasici au fost pe o poziție înaintată, în creația lor.

— Publicul din Satu Mare se afla sub influența aproape exclusivă a spectacolelor de operetă, care aici aveau o bogată tradiție fiind foarte apreciate. Tocmai, de aceea, vom juca numai... spectacole în proză. Trebuie să formăm, să educăm gustul unui public care ne devine tot mai prieten, mai credincios.

Pentru acest nou public lucrăm cu tînăra autoare Földess Maria la definitivarea unei noi piese, inspirată din viața unei brigăzi de constructori ; tot pentru noi mai scriu și Kiss Jenő și Lörincz Laszlo. Din planul nostru de perspectivă, mai fac parte : *Din încăpăținare se naște dragostea* de Lope de Vega, *O tragedie americană* după Th. Dreiser, *Iubire* de Barto...

— Publicul din Orașul Stalin, care a devenit un spectator constant al teatrului nostru, capătă o tot mai mare exigență artistică. De aceea, ne îndreptăm eforturile spre realizarea unui repertoriu valoros. Viitoarea stagiune va prezenta debutul unui localnic, M. Severin, cu piesa *Ultimul hop*, lucrată și discutată cu secretariatul nostru literar și cu consiliul artistic. Vom mai juca *Trei generații* de Lucia Demetrius, *Liceenii* și o piesă din dramaturgia clasică universală.

— Pentru Teatrul Evreiesc de Stat, am dori un mai mare sprijin din partea Uniunii Scriitorilor, care ar trebui să stimuleze crearea unor piese de care avem multă nevoie. De altfel, aceste piese vor putea fi audiate... în traducere și de spectatorii care nu pricep limba idiș, datorită sistemului de retransmisie cu căști, pe care le-am instalat în teatru. Munca noastră privind repertoriul e mult ajutată de efortul unui entuziast secretar literar și de către consiliul artistic. Viitoarele cadre de actori sînt pregătite cu grijă și dragoste la studioul teatral ce l-am înființat de curînd...

*

...Este destul de greu de tras concluzii. Călătoria aceasta reportericească ne-a înfățișat aspecte diverse, care variază de la Capitală la provincie, de la oraș la oraș, de la teatru la teatru.

Mai mult decît altădată, teatrele se bucură de unele forme concrete de sprijin în această direcție : caietele de repertoriu „editate” de direcția teatrelor, piesele tipărite de către Fondul Literar al Uniunii Scriitorilor invitînd prin forma lor la alcătuirii de caiete de regie —, dezbaterile de cenaclu ori în presă, în jurul unor lucrări dramatice, etc...

...Și totuși, repertoriul nu se alcătuiește încă după un criteriu cert, care să privească valorile artistice în măsura în care ele răspund cerințelor vitale ale vieții noastre noi. Ici, la un teatru se anunță parcă — sau poate — o piesă originală, dincolo alta... ; se resimte lipsa de perspectivă pe care ți-ar putea-o prilejui un șantier de creație inițiat și dus la bun sfîrșit în însăși incinta teatrelor, lipsa unei viziuni clare și unitare a rosturilor și capacităților specifice ale teatrelor. Directorii de teatre, secretarii literari, consiliile nu se străduiesc peste tot îndeajuns să găsească piese noi, în care să palpate viu și puternic viața ; să stimuleze, mai ales, scrierea unei dramaturgii orginiale, îndrăznețe, în stare să aducă îndreptare multor neajunsuri din activitatea teatrelor semnalate de atîtea ori pînă acum, nu numai în reportajele noastre.

Ciclul nostru de reportaje nu a avut intenții teoretice, nici de cercetare exhaustivă. El s-ar mulțumi să constituie punctul de pornire al unui amplu schimb de experiențe între teatre. o invitație la activitate rodnică, chiar dacă... vacanța bate la ușă.

Al. P.